

Posamezna številka v Ljubljani in Trstu 4 vin.

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 3. zjutraj, ob ponedeljkih ob 5. zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1—, z dostavljanjem na dom K 1-20; s pošto celoletno K 18—, polletno K 9—, četrtletno K 4-50, mesečno K 1-50. Za inozemstvo celoletno K 28—, telefon številka 118.

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Izven Ljubljane in Trsta 6 vin. :
Uredništvo in upravnistvo je v Franciškanski ulici 8. Oopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravnistvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopi si ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v., osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašjanju popust. Za odgovor je priložiti znakom. :
Telefon številka 118.

Dež. glavar pl. Šuklje o narodnosti klerikalcev.

Ljubljanski škof Jeglič je spravl klerikalci v veliko zadrego. Ne da se in ne more se zagovarjati narodnega izdajstva, ki ga je napravil ljubljanski škof s tem, da je na pritisk kočevskih demonstrantov v dveh dneh prestavil kaplana Kopitarja iz Kočevja. Najbolj zagrizene tercijalke ne morejo zapopasti kako je mogel škof Bonaventura radi Kranjske španske zatajiti tudi versko čustvo, celo svoje versko čustvo, in zakriti, da so v Kočevju zmagali tisti divjaki, ki so nosili v nočni posodi cerkveno kadilo.

Na vse mogoče načine se zvijajo klerikalci. Izmišljujejo se pravljice o narodnih izdajstvih naprednjakov, zatrjujejo, da je postranska stvar, če gre Kopitar iz Kočevja, ognjevit narodno-radikalno pišejo zoper koroške Nemce, prikriti pa vendar ne morejo, da so vse njihove besede le besede in da njihovim besedam nasprotujejo dejanja, ki potrjujejo njihova izdajstva. Nepobitno smo mi dokazali, kako nosijo klerikalci narodno masko le zato, da lažje delajo kupčije za denar in profit.

Naprednjaki smo vsi docela trdno prepričani, da ni večjih narodnih izdajic od slovenskih klerikalcev. To mnenje pa ne prevladuje samo na napredni strani, marveč ga imajo tudi nekateri klerikalci sami.

Kaj značilno je glede narodnosti klerikalizma deželnega glavarja pl. Šukljeta. V 27. številki VII. letnika „Slovenskega Naroda“ je priobčil s podpisom prof. Fr. Šuklje članek, od katerega se glasi tozadevni pasus dobesedno takole:

„Lahko mogoče, da se bode našej stranki — takrat je bil Šuklje še naprednjak — in našim poslancem, ako energično postopajo v smislu svojih mandatorjev, očitalo, da odstranjujemo naše klerikalce od skupne narodne stvari. Tudi to nas ne bo motilo! Vsa nam jasno kažejo zgodovina in lastno izkustvo, da je klerikalizem povsod si enak, povsod brezdromovinski in da se samo zaradi tega narodom hlini in prilzuje, da bi jih tem laglje rimskemu absolutizmu podvrget! Kdo more to tajiti, ako se ozira na dogodbe, katere ravno sedaj Evropo pretresujejo? To vidimo jasno na Španjskem, kjer hočejo popovi besnega Don Carlosa na krvavi prestol vzdigniti, na Francoskem, kjer spodbopavajo ljudovlado, da bi potem narod izdali od zgodovine prokletemu rodu bourbonskemu; v Švici, kjer veleizdajno intrigujejo proti državnemu obzanku; na Nemškem, kjer se pajdajoše se socialisti, da bi razrušili novo vstvarjeno državno poslopje; na Italijanskem, kjer rogovili proti kravro priborjenosti, ter v staro nesrečo silijo komaj oslobojeno domovino; — to vidimo v malem tudi pri nas, kjer se posmehavajo našej

„piškavej narodnosti“, ter geslo proklamujejo: „rajši nemškutarja nego liberalnega Slovenca!“ Na take elemente — poštenih duhovnikov kakor se nahajajo tudi še pri nas, dasi „rari nantes in gurgite vasto“, sem ne prištevam — pa še dalje se ozirati, bilo bi več nego politična napaka, bi bilo uže izdajalstvo nasproti našemu narodu in njegovej bodočnosti!“

Tako je pisal sedanji deželni glavar pl. Šuklje o klerikalcih takrat ko je bil še profesor in naprednjak. Danes se niso klerikalci niti za las izpremenili.

Rajše so v Ljubljani pripomogli v občinski svet z novo volilno reformo Nemcem kakor da bi sprejeli od naprednjakov ponudene jim mandate. Rajše so se na Goriškem zvezali z laškimi liberalci kakor da bi delali složno z naprednjaki. Rajše pospešujejo po celem Slovenskem nemške in laške interese kakor, da bi se borili za svoj narod.

Tudi v drugih deželah so klerikalci ostali enaki, kot jih je pred leti popisoval Šuklje. Pečat brezdromovinstva nosijo na čelu po vseh deželah in po celem svetu. Šuklje se je svojčas skliceval na zgodovino in na iastno izkustvo, da je postavil take uničujoče trditve o klerikalizmu. Šuklje pa se je v starih letih izneveril svojemu prepričanju ter sam zašel med brezdromovinske klerikalce.

Zgodovina še vedno in sedanost zopet potrjuje to, kar je Šuklje pisal v mladih letih. Njegova starost njegovo izdajstvo ne izpremeni na stvarni ničesar.

Bolj kot kedaj preje nas silijo dejstva, da ponovimo o klerikalcih obzodbo, ki jo je izrekel njih sedanji voditelj pl. Šuklje.

Podle, brezdromovinske duše so naš klerikalci. Slovenskemu ljudstvu se hlinijo in prilzujejo samo zato, da ga bolj priklenijo v suženjstvo rimskega klerikalizma.

Na take elemente se pri narodnem delu ozirati, bi bilo izdajalstvo nasproti našemu narodu in njegovej bodočnosti.

Več politične izobrazbe.

Praga, 15. jan. 1911.

Kakor sem že zadnjič pisal: s tem, da je bila vpeljana splošna enaka volilna pravica, s tem so bile pripuščene najširše mase k političnemu življenju. To pomenja zmago demokracije. Posredno so najširše vrste pripuščene k vladanju. Toda: kaj se razume danes pod besedo „politika“? Vsako delovanje stremee za tem, da se zasigurajo lastni interesi. Videti je, kaj bi lahko nastalo iz takšnega umevanja politike? Mase bi vporabljale vsa sredstva, samo, da bi svoj cilj dosegle. Kruta sila bi zavladala nad poštenostjo in človekoljubnostjo. In da

se temu ognemo treba med najširše sloje več izobrazbe, imenoma več politične izobrazbe. Pa ne samo med mase, tudi med inteligenco, posebno med inteligentni krogi vodijo danes žurnalistiko. In če med temi ni tiste višje politične izobrazbe, katere posledica je ta, da se smatra politika za delovanje stremee za tem, da se ugodni interesom vseh slojev naroda, ne da bi kakšen sloj raste na račun drugega, pravim, če med temi krogi, ki vodijo žurnalistiko ne bo takšne izobrazbe, tedaj gorje. Ker žurnalistika širi v tem slučaju med mase mesto humanosti; nazor, da vladajo v politiki surova moč in intrigantstvo. Kdo ne pripozna velikanskega pomena žurnalistike v današnjih časih? Kje je socialnejši faktor, ki bi hitreje vplival na mase kot žurnalistika?

Da bi se dvignila politična izobrazba v vseh vrstah naroda isto predvsem potom žurnalistike, zato so osnovane že marsikje posebne visoke politične in žurnalistične šole. Pariz, Frankfurt, Berlin. V teh dneh se pa odpre podobna visoka šola tudi tu v Pragi. Jasno je, da bo predvsem dobro služila žurnalistiki, ker v uredništvo bodo sprejemani potem le absolventi te šole.

Šola bo razdeljena na tri oddelke: na filozofično-sociološko skupino; na historično, politično in državno-pravno ter na žurnalistično in na govorništvo.

V prvi se bo predavalo: Uvod v filozofijo, zgodovina filozofije, sociologija; predavalo se bo o socialni in individualni pravdnosti. Dalje o šolstvu doma in na tujem. V drugi skupini bi se predavalo o zgodovini Avstrije; podajalo bi se pregledno zgodovino Evrope od francoske revolucije. Zgodovina slovenskih narodov. Cerkvena zgodovina. O konstitucionalizmu, kako se je ta razvijal v Avstriji. Dalje o avstrijskem administrativnem pravu. O narodnem gospodarstvu, finančni vedi, delavskem vprašanju, socializmu v teoriji in praksi. Dalje: glavni obrisi iz privatnega in trgovskega prava: Tiskovni, društveni in zborovalni zakon. Predavalo se bo tudi o politiki v drugih državah. O ženskem vprašanju. V tretji bi se predavalo o vprašanjih ki so v zvezi z žurnalistiko. V govorniški skupini bi se vršile praktične vaje.

Vse to bo le nadaljevanje oz. sistematiziranje predavanj, ki se prirejajo vsako leto v zimskem in letnem času pod imenom: vseučilišna ljudska predavanja. Predava se v teh ciklih o zgodovini in kulturi slovenskih narodov; o narodnogospodarskih vprašanjih ter o socializmu pa tudi o specielno političnih vprašanjih moderne dobe.

Kedaj bo pri nas prišel čas, da se bodo prirejale sistematično takšna predavanja? Kdaj bo prodril nazor, da se kultura in politika medsebojno podpirata in da politika brez kulture ne more vspevati?

Slovanski jug.

Stoletnica Frana Kurelca. Včeraj je preteklo ravno 100 let, odkar se je porodil Franc Kurelac, ki je bil, kakor je rekel Vatroslav Jagić, originalni samouk filolog, sin hrvaškega graničarskega majorja iz Bruvna v Liki. Po čustvu je bil velik Slovan in eden najbolj navdušenih Jugoslovancev v takratnem času. Že s 12 letom je pričel za naučnimi potovanji in se kot dijak za časa svojega študiranja v Zagrebu, Gradcu in Dunaju seznanil l. 1833 z velikimi učenjaki Vukom Karadžićem in Miklošičem. Njegova neprestana potovanja so mu dajala gradivo; poleg filoloških del je spisal tudi več etnografskih razprav o hrvaških naselbinah na Ogrskem. Ko je l. 1847. potoval po Ogrskem, so ga brez vsakega vzroka vrgli v ječo. Zato je izdal l. 1848 več razglasov o ogrskih nasilstvih in jih v različnih jezikih razširjal med ogrske narodnosti. Ker mu je tedanja avstrijska hrvaška vlada šla precej na roko, je bil l. 1849. imenovan profesorjem hrvaškega jezika na reški gimnaziji. Njegovo delovanje kot profesor je bilo za isto dobo velikanskega pomena za probuditev hrvaškega naroda na hrvaškem Primorju. A Kurelac ni ostal dolgo na tej gimnaziji, ker se je kmalu pretvorila v laško-nemško. Za Kurelca so nastopili jako slabi časi. Hodil je od mesta do mesta, živel nekaj časa na Reki, potem v Djakovu pri Strossmayerju in končno v Zagrebu, kjer je l. 1874. umrl v največji bedi. Frana Kurela imenuje Jagić enakovrednim znamenitejšemu srbskemu učenjaku in narodnjaku XVIII. stoletja Dositeju Obradoviću. Oba je vezala ljubezen do svojega naroda, oba sta imela vero v njegovo bodočnost in nenavadni govorniški talent. Kurelac je kot učitelj s svojo očetovsko ljubeznijo odgojil več znamenitih ljudi, tako na političnem kakor na prometnem in društvenem polju.

Splošni pregled.

Poljaki in Rusini.

Vodja bukovinskih Rusinov, posl. Vasilko se obrača na sedanje poljske ministre in jih opominja, da so bili bukovinski Rusini pogosto odločilni za večino. Doslej so Rusini delali kolikor mogoče z vlado, ker so videli, da jim Bienenrth ni nasproten in da le vsled posebnih razmer ni mogel ničesar storiti v poljsko rusinskem vprašanju. Toda bukovinski Rusini ne bodo več mirno gledali, kako se njihovi galski bratje zastoj bore za najmanjše pravice, ki jih morejo zahtevati kot avstrijski državljani. Ako se ne bo dr. Glombinski zavzel v ministrstvu za to, da se izpolnijo kulturne zahteve galskih Rusinov, potem bodo bukovinski Rusini iz tega izvajali posledice ter ne bodo več zaupali Bienenrthu.

Francoska zbornica.

Prezident francoske zbornice je Brissons. Radikalni listi pripisujejo temu uspehu poseben političen pomen. Število glasov, ki jih je dobil Brissons, kaže, da je v zbornici velika republikanska večina. Ker so med republikanci sami odločni možje, bi šla ta večina tudi odločno na delo. Deschanel bo po svojem porazu pač spoznal, kako veliko napako je napravil, ko je hotel razcepiti republikance v dva dela. „Soleil“ rojalistično glasilo pravi, da Brissons ni bil izvoljen vsled simpatije, ampak iz navade in iz preračunjenosti. Večina med Brissonom in Deschanelom bi se težko doletela, Brisson je le s svojim protiklerikalnim fanatizmom odločnejši zastopnik radikalizma, nego Deschanel, ki ima fin eleganten nastop. Volitev Brissona je bila v nevarnosti zaradi socializmov, ki so bili proti njemu, ker je zastopnikom stavkajočih železničarjev za časa stavke prepovedal vstop v zbornico. Radikalci so Brissonu očitali, da ni razvil v zadnji dobi primerne energije in da je Deschanel dobil precej simpatije s svojimi nastopi. Vprašanje je bilo ali, bodo glasovali socialisti za Deschanela. Ti pa so postavili svojega kandidata.

Portugal.

Promet na Portugalskem je ustavljen. Stavka se je razširila po vsej državi. Delavci stoje mirno in pričakujejo odločitve. Zadržje se popolnoma mirno. Celo drugim delavcem so svetovali, naj se stavki ne pridružijo, da ne pride do nemirov. Velika množica je demonstrirala pred ministrstvom notranjih del. Minister za notranje zadeve de Almeida je podal demisijsko. Ko so izvedeli delavci, so poslali k njemu deputacije, ki so ga prosile, naj ostane na svojem mestu. Tudi prezidenta provizorične vlade Brago so prosili, naj ne sprejme demisijske; prezident jim je to obljubil. Upati je, da bo stavka čim preje končana in da se razmere zopet uredijo. Državni železničarji so se pridružili stavki samo zaradi solidarnosti. Minister notranjih zadev je obljubil, da izda nove naredbe glede počitka na železnicah. Poštni promet na severu in na jugu še ni moten, drugod se vrši po avtomobilih. Ker se stavka ne širi na druge delavske kroge in ni nobene sobotaže, je upati, da kmalu nastane popoln mir.

Volitve na Finskem

se bližajo koncu. Doslej so dobili socialni demokrati 315.342, starofinci 172.846, mladofinci 114.532, Švedi 106.289, agrarci 61.614, krščanski delavci 14.545 glasov. Zmagujejo socialisti na celi črti.

Potres v Turkestanu.

Potres v Južni Rusiji je napravil mnogo več škode, nego se je prvotno mislilo. Iz Veruja se poroča, da je izgubilo življenje nad tisoč ljudi. Vsled groze in strahu je mnogo ljudi zno-

LISTEK.

MICHEL ZEVACO:

Otroci papeža.

Roman iz rimske zgodovine

[215]

Ragastens se je približal ter pričel plezati kvišku, ne da bi črnil besedo... Par minut kasneje je stal na vrhu obzidja, dovolj širokega, da je bilo prostora za dva človeka drug poleg drugega.

Željno se je ozrl v notranjščino. Videl je, da raste ob znožju zidu grmovje: tu so se končavali vrtovi palače... V ozadju se je dvigala temna masa gradu; nekaj oken je bilo razsvetljenih, kakor skrivnostne oči na mrakotnem obrazu. Tik pod seboj je Ragastens zagledal človeško senco... Zdaj, ko mu je bila vendar že enkrat dana možnost dejanja, se je bila vrnila vitezu vsa njegova hladnokrvnost... Izdril je bodalo iz nožnice ter ga stisnil med zobe, hoteč skočiti dol in zabosti neznanca... Toda senca je stopila proti drevoredu, kjer je bilo nekoliko več svetlobe, nego drugod.

„Naglo! Požurite se!“

Ragastens je slišal te besede in spoznal Giacomov glas. Ta hip se je prikazal na zidu tudi Spadacappa.

„Spustite se dol, gospod; držal vam bom vrv.“

Ragastens se je prijel za vrv, ter v par sekundah dosegel trdna tla, dočim je visel Spadacappa onostran obzidja nad globino in mu tvoril protiutež!... Nato se je Spadacappa zvrval na zidu. S pogledom je premeril mrak pod seboj, ter skočil.

„Hitro!“ je mrzlično ponovil Giacomo. „Čas je!... Stel je, ne da bi se ravnal po drevoredih, v ravni črti preko trat. Nihče ni govoril besede. Tekli so kakor brezumni, brez oddiha, brez opreznosti.

Ta dir je trajal pet minut: vrt je bil velik in širok. Naenkrat je Giacomo obstal. Bili so ob znožju gradu, tik podstavka velikega bronastega kipa.

Giacomo je dvignil oči... Rahla luč se je svetila skozi okno nad kipom. Starec je iztegnil roko proti tej luči.

„Tam gori je!“

Ragastens je zaprl oči. Ukazal si je pozabljenje sleherne plahosti. Vsa čutnost mu je takorekoč okamenela v tem silnem naporu. Pogledal je v okno... Tam gori je bila Primavera!...

„Kako dospeti gor?“

Ko je Ragastens zustil to vprašanje, se je stresel, slišavši čudno barvo svojega glasu. Tujec bi bil gotovo dejal, da je to mirni glas zemljemerca, ki se ozira po svojem delu; Giacomu in Spadacappi pa je zvenela iz tega glasu cela pesem srdite, neukrotljive volje...

„Poslušajte me dobro!“ je dejal zdajci Giacomo, poudarjaje besede, kakor da bi jih hotel zarežati v možgane teh dveh moč, stoječih pred njim v nepremičnem pričakovanju. „Poslušajte me dobro. Cezar Borgia je pravkar dospel...“ Ragastens ni kriknil, niti ni trenil z roko. „Zdaj je pri svoji sestri... Brezuspšno bi bilo, če bi poizkusili priti gor po grajskih stopnicah... To je nemogoče! Ubili bi vas na pol pota... Vidite okno?... Tod gor morate dospeti v sobo!... Morate! Ali razumete?... Poslušajte... Kadar pridete zgornj iz sobe... zavijte po hodniku na levo... idite po prvih stopnicah, ki pridete do njih... one vas povedo na veliko dvorišče... Stražniki pri vratih bodo imeli opravka... veste?... izhod skozi vrata bo prost... Idite... Z Bogom!... Požurite se... čez deset minut bi bilo prepozno... Z Bogom!“

Giacomo je stekel proč in izginil... Hitel je v hodnik, ki ga je bil naznačil vitezu... V sredi hodnika je odprl vrata... Vodila so v veliko dvorano... In ta dvorana je bila napolnjena s kupi suhega dračja...

Prižgal je plamenico... In mefistofelsko obličje malega starca se je obilo z njeno rdečo lučjo, ter se pokazalo v zlovesčem, maščevalnem rezanju...

Kakor hitro je Giacomo nehaj govoriti, je Ragastens z naglim, globokim in odločnim pogledom presodil položaj. To krilo Lukrecijene palače je bilo okrašeno s korint-

skimi polstebri, vzdignimi v steno. Pred vsakim stebrom se je dvigal bronast kip na mramornem podstavku. Kip, k znožju katerega je bil Giacomo privedel viteza, je predstavljaval cesarja Avgusta v orjaški velikosti.

Naznačeno okno je bilo v prvem nadstropju. Toda to prvo nadstropje je bilo dobrih petindvajset komolcev nad zemljo. Ragastens je s hipnim pogledom presodil položaj: njegov pogled se je zasvetil v obupnem pogumu... Prijel je Spadacappo za roko.

„Kadar bom gori v sobi,“ mu je dejal, „se teci postaviti v bližino velikih vrat...“ Kakor hitro me boš videl prihajati, plani pred vrata in kolji, pobijaj, sekaj — z eno besedo, počenčaj, karkoli ti pride na um, samo glej, da bodo vrata odprta...“

„Odprta bodo!... Prisegam vam!...“

„Objemi me!“

Vitez in opoda sta se objela... Nato je Ragastens pokazal Spadacappi kip.

„Zlezi gor!“ je dejal.

Spadacappa se je pognal, skočil na podstavek, ter pričel lezti na kip, pomagaje si z neravnostmi njegove bronaste obleke. Ragastens mu je sledil.

„Pri rokah sem!“ je dejal Spadacappa.

„Više!“ je odgovoril Ragastens.

„Zdaj sem na rami!“

„Postavi se na vrh glave!“

Spadacappa je ubogal. Pokoril se je brez obotavljanja, brez pomišljanja... In že so se zdele njegove noge, kakor vzrasle iz ogromne glave bronastega imperatorja. Stal je kakor okamenel, roke stisnjene k životu... Samo ganil naj bi se bil, ali malce naj bi se mu zavrtelo v glavi, pa je bil izgubljen! Strl bi si bil glavo na mramornem podstavku... Naenkrat je stal tudi Ragastens na rami kipa.

„Drži se!“ je zahropel.

„Držim se!“

In zdaj je pričelo neverjetno blazno plezanje... Trajalo ni niti pol minute... Ragastens je delal, kakor v snu...

„Drži roko,“ je dejal.

(Dalja.)

Roman „Otroci papeža“, ki izide te dni v ponatisu, bo veljal K 3-50, a elegantno vezan K 4-50. Najbolje je denar poslati naprej, ker s povzetjem bo knjiga dražja.

relo. Cele naselbine so uničene, ljudje beže na vse strani, ker se tuintam zemlja udara. Prvotna poročila so poročala le o manjši nesreči, natančneje še sedaj ni znano.

DNEVNE VESTI.

Baron Schwarz je izdal magistralu v prilog Nemcem odlok radi ljudskega štetja, na katerega odgovorimo jutri tako kot zasluži.

Vse za denar in profit to je deviza klerikalcev. Slovenec je hud, da smo jim to očitali in pristavili, da se klerikalci tega principa tako strogo drže, da zanj zataje, vero, dom in cesarja, če jim kaže. Da pa ne bodo naivni ljudje mislili, da delamo klerikalcem krivico, kočemo navesti lumperijo, ki jo je uganjal župnik Bilecki v Gubnu. Pred božičem je kar deževalo razglednic po naših krajih, v katerih je ta katoliški slepar skušal tudi iz naših revnih ljudi izvabiti denar za svojo cerkev. **Kardinal Kopp** ga je še posebej priporočal. Izkazalo pa se je, da je župnik Bilecki ponaredil avstrijske poštne nakaznice, vsed česar so na Dunaju konfiscirali na pošti 94 vreč njegovih razglednic, s katerimi je sleparil ljudi. Če se je upal goljufati c. kr. avstrijsko pošto, si lahko mislimo kako rutiniran slepar je to in kako do nazaga bi slekel šele tiste norce, ki bi mu kaj denarja poslali za njegovo cerkev. Klerikalcem gre res povsod le za denar in profit!

Klerikalni župan Zabret je pokazal svojo klerikalno moč. Zapodil je namreč svojega hlapca, ki je služil pri njegovi opekarni, zaradi tega iz službe, ker je čital „Jutro“. Ko mu je hlapec povedal svoje mnenje, je hotel Zabret z nožem za njim. Res klerikalni poslanci so veliki junaki.

Blamirani Orazem v Mostah. Klerikalca Orazma peče, da smo z bakljo posvetili v njegovo nezakonito županovanje. Bolijo ga dopisi in članki v „Jutru“ tem bolj, ker so dobesedno resnični in ker so klerikalci v Ljubljani povedali, da vlada ne bo mogla, če bi tudi hotela, kar tako spraviti med akte vse očitke, ki lete na Orazma. Da si zakrije hrbet, je Orazem sklical radi naših napadov posebno odborovo sejo, pri kateri je zahteval, da naj bi se izrekel občinski odbor ž njim solidarni. Občinski odbor pa je menda po svoji večini slenil, da naj se Orazem zagovarja sam in da občinski odbor ne bo prevzel na svoje rame grehov, ki jih je napravil Orazem na svojo pest in katere mu „Jutro“ po vsej pravici očita. Kaj reče sedaj c. kr. vlada na to?

Nagrada za Rožičevo glavo. Svoječasno smo zbirali prispevke za najditelja Rožičeve glave. Nabrali smo 13 K, potem smo pa vstavili nabiranje ker je glavo na Begunjski umorjenega Rožiča našel orožnik in ta nam je sporočil, da mu službeni predpisi zabranjujejo sprejemati nagrade. Nabralo svoto hočemo izročiti Ciril-Metodovi družbi, ako v osmih dnevih kateri od darovalcev ne izjavi, da hoče imeti denar povrnen. To je vse, kar imamo odgovoriti „Slovenecu“ na njegovo tožadavno vprašanje.

Bistven razloček je med mestno hranilnico ljubljanske in glavno posojilnico v Ljubljani. Mestna hranilnica ljubljanska je mestni občinski denarni zavod, je hranilnica, glavna posojilnica je pa privatno podjetje

in nima naslova hranilnica, ampak le posojilnica. To naj imajo ljudje pred očmi, da bodo ločili eno od druge. Mestna hranilnica ljubljanska je res največji denarni zavod slovenski, ni pa še nikoli imela imena glavne posojilnice.

Zaveden narodnjak mora biti zdravnik dr. Derč, ki pošilja slovenskim strankam pisma z naslovom, Dr. B. Derč Laibach Franz-Joseph-Strasse 5. Še celo samoslovski ulični napis je povtoril ta narodnjak! Živela dr. Derčeva zavednost! Sicer pa pravijo nekateri, da se mu naj takega ne sme zameriti, ker je že ustrelil že tudi večjega kozla!

Pogreb gospe Vilarjeve. O pogrebu gospe Vilharjeve smo prejeli še sledeče poročilo: Pogreb prvega slovenskega ženskega mecena, preblage gospe Marije Vilhar se je izvršil v Knežaku, v petek dne 13. t. m. ob 2. uri popoldne. Udeležba je bila velika. Pevci so ji zapeli na grobu 2 žalostinki. Glavno družbo je zastopala skoraj polnoštevilna podružnica sv. Cirila in Metoda za St. Peter in okolico z g. predsednikom in blagajnikom na čelu. Po pogrebu so nabrali zavedni narodnjaki zbrani v narodni gostilni g. Dragotina Česnika v Knežaku precejšnjo svoto v korist družbe in v počaščenje velike ranjke narodne dobrotne. Slovenske žene pozivljamo, da vsaka po svoji moči proslavi spomin nepozabne ranjke. Naprej slovenska žena!

Ljudsko štetje na Koroškem. Neizmerna krivica se godi našim Koroškim Slovincem posebno sedaj, ko upajo Nemci, da goljufije vsled razpusta koroškega političnega društva ne pridejo na dan, in da tako po svoji volji delajo iz Slovencev Nemce. Navedemo le nekaj slučajev. V Rikarji Vasi pri Celovcu vpraša komisar Slovenca: Kako govorite na pošti? Ali pa: Kako zahtevate vozni listek, na železnici? Ker je pošta nemška in ker na Koroškem zapirajo one, ki zahtevajo slovenske vozne listke, je naravno, da mora tam naš človek govoriti nemško. In ker to pri komisiji prizna, je njegov občevalni jezik nemški. To je lumperija prve vrste in opozarjamo na njo naše poslance. V Prevaljah pravi komisar, da ne utegne tam izpolniti vse rubrike in da jih bo izpolnil doma, tako doma napiše po svoji volji nemški občevalni jezik namesto slovenskega. V Velikovicu je hotel komisar celo dekana Čemerja zapisati kot Nemca, češ: saj ste dekan nemškega mesta, občujete z ljudmi nemško itd. Dekan je moral z vso silo nastopiti, da ga ni komisar po silil napraviti za Nemca. Take stvari dela nemška kultura na Koroškem. Češki listi prinašajo te dni cele strani pritožb, ki bodo pokazale, pod kakim nasiljem se vrši ljudsko štetje pri nas. Prosimo poročil od vseh onih ki so prizadeti, da jih zabeležimo.

Politično in prosvetno društvo za Krakovo in Trnovo ima danes dne 15. t. m. ob 3. uri popoldne v gostilni g. Ant. Steinerja svoj redni občni zbor.

Velikomestna ljubljanska scena na ljubljanski glavni pošti, ki je povzročila po mestu toliko zanimanja, se je predstavljala danes v II. aktu pred c. kr. okrajnim sodiščem. Trgovski potnik Kavzlerič, ki je svojo ločeno ženo na novega leta dan na pošti pretepaval, se je imel namreč danes zagovarjati radi svojega junaštva po § 411. vsled lahke telesne poškodbe. Obravnava pa je dognala toliko ob-

težnega materiala, da se cela zadeva odstopi deželnemu sodišču, kjer se uvede zoper Kavzleriča preiskava po § 93. radi omejevanja osebne prostosti in po § 8. in 155 radi poskusa težke telesne poškodbe.

Prepoved živinjskega sejma v Kamniku. Radi izbruha kuge na gobcu in parkljih pri živini v občini Mengeš je c. kr. deželna vlada prepovedala živinski semenj v Kamniku, ki bi se imel vršiti dne 20. januarja.

Poroka. Poročil se je v Predvoru pri Kranju g. nadučitelj Josip Mihelič z gđ. Josipino Majde, učiteljico v St. Lovrencu. Bilo sreče!

Koncert „Glasbene Matice“, ki bi bi se bil moral vršiti dne 15. t. m. in ki se je zaradi bolehnosti koncertnega vodje moral odložiti, se vrši dne 5. svečana t. l.

Telovadno društvo „Sokol“ v Zagorju ob Savi ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 22. januarja 1911 ob 3. uri popoldan v telovadnici „Sokolskega doma“ z običajnim vsporedom. Odbor.

Sokol v Krškem ima svoj običajni ples v sredo, dne 1. februarja, ker za dne 5. februarja ni mogel dobiti godbe.

Tragična smrt. Kakor smo že poročali, je prišel na božični večer k trgovcu Jakobu Podvorniku v Spodnji Šiški 16letni čevljarški pomočnik Josip Polajnar iz Koroškega in si nakupil par stvari. Med nakupom pa je nenadoma potegnil iz žepa pištolo in z njo tako neprevidno ravnal, da se je sprožila in zadel Podvornika v trebuh, kateremu se je spocetka popolnoma lahka rana tako poslabšala, da je moral oditi v bolnico, kjer je predvčerajšnjem za groznimi bolečinami umrl. Nesrečnež je zapustil vdovo in 6 nepreskrbljenih otrok. — Polajnar je tudi drugače jako surov človek. Te dni pa si je dovolil še sledečo surovost: Polil je neko mačko, last Marije Zadravec iz Spodnje Šiške s petrolejem in jo nato zažgal. Ko je mačka pričela goreti, jo je spustil in z velikim veseljem gledal, kako bo mačka poginila.

Lokomotiva skočila s tira. Predvčerajšnjem predpolne je skočila na tukajšnjem južnem kolodvoru neka prelokalna lokomotiva raz tira. Nezgodno so takoj popravili, ne da bi se izvršila kaka škoda.

Premetena natarakarica. Ko je te dni v neki tukajšnji restavraciji plačal neki potnik natarakarici s petkronskim novcem, ga je natarakarica tako zmešala, da je pozabil zahtevati še ostaneke. Ko se je pa čez nekaj časa vendar spomnil in zahteval od natarakarice denar, mu je ona odgovorila, da mu je ostaneke že poprej izplačala. Premetena natarakarica, ki je baje iz Hrvaškega, je nato kmalu zginila.

Blazen krojaški pomočnik pred preiskovalnim sodnikom. Te dni se je zgledil pri preiskovalnem sodniku ljubljanske okrajne sodnije, dr. Geršaku 22letni v Metliko pristojni krojaški pomočnik Albin Franc in izjavil, da hoče svojega mojstra krojača Soukala Pred škofijo umoriti, ker ga prelobo plača. Ker je fant govoril jako zmeden, so ga izročili policiji, kjer je izjavil isto, samo še pristavil, da mora umoriti tudi svojo mačeho. Nesrečneža so takoj po policijski preiskavi odpeljali z rešilnim vozom na opazovalni oddelke deželne bolnice,

Rokoborba v Mostah. V gostilni pri Trčku v Mostah se je včeraj zbrala velika množica radovednega ljud-

stva. Bilo jih je nad 200. Kaj čuda! Kaj posebnega se pri nas ne vidi vsak dan, posebno sedaj v zimskem času. Včeraj pa se je imela vršiti rokoborba med dvema korenjakoma, med A. M. in med nekim dragoncem. Slo se je za stavo 80 kron. To sicer ni tako velika svota kakor jo obljudljajo razni cirkusi, da privabijo k sebi več ljudi, ampak tudi 80 kron je lep denar, naj ga že dobi A. M. ali pa dragonec. Seveda glavna stvar je bila borba in težko je bilo uganiti kdo bo zmagal. Res je bilo vse pripravljeno prostor in občinstvo — pa dragonec se je menda zbal in ga ni bilo na boj. Tako je A. M. dobil stavo.

Zanimiva nebesna prikazen. Iz Novega mesta se nam poroča: V noči od petka na soboto je bil tukaj opaziti velikanski mavričasti obroč okoli meseca. Proti polnoči se je nenavadno obsejni obroč stisnil v bližino meseca kot kolobar, ki se večkrat vidi pred spremembo vremena. Taki izredni pojavi so navadno predznaki daljnih večjih elementarnih izgrediv, ki vplivajo pri nas z občutno vremensko izpremembo.

Nezgod. Delavca Josipa Koširja iz Spodnje Šiške je na Dunajski cesti sunil konj v trebuh in ga težko poškodoval.

V znamenja velike draginje. Te dni je neki neznanec ukradel posestnici Mariji Goljar iz Dravlj v več kg svinjskega mesa v vrednosti 35 K. Pač znamenje velike draginje mesa.

Jadranska banka v Trstu. Kakor smo že poročali, povišuje Jadranska banka delniško glavnico od K 4.000.000 na K 6.000.000. — Opozarjamo, da se je ravnokar pričela tožadvena subskripcija, za katero konča rok, dne 15. februarja t. l. Natančni pogoji nove emisije so navedeni v današnjem oglasu, katerega priporočamo pozornosti naših kapitalistiških krogov.

Razne vesti.

*** Tatvina v delavnici umetnika.** V delavnico češkega kiparja Myslbeka v Pragi je vlomil doslej neznan tat in je prebrskal vse omare. Kaj in koliko je odnesel se še ni moglo določiti, ker je prof. Myslbek bolan in ni mogel iti pogledat v svojo delavnico, česa manjka.

*** V zameno.** Fajmošter Bilecki iz Gubena je s svojimi „umetniškimi“ in beraškimi dopisi osrečeval tudi Čehe, ne samo nas. Neki češki delavec, ki je tudi dobil ono pošiljatev, je Bileckemu „v zameno“ poslal brošuro: Devičari in device v čenstohovskem samostanu.

*** Čuden papežev komornik.** Tudi papež se — vkljub svoji nezmožljivosti — včasih zmoti. Pred leti se je zmotil, ko si je izbral za komornika nekega Maksa Swineya in mu je dal več visokih odlikovanj. Zdaj mu je vse to vzel. Kajti Swiney bo stal 6. februarja pred sodiščem — obenem z drugim papeževim komornikom del Fiero — zaradi neke afere, ki zelo spominja na znanega Eulenburga. Papežu se je Swiney zameril tudi s tem, da se je dal ločiti od svoje žene in se je potem po protestantovskem obredu poročil z neko grofiko. Tudi se je duelliral s prijateljem svoje prve žene. Torej vzroka dovolj za papeževo jezo.

*** Srečen mož.** Pred enim letom je vozil neki šofer dva Rusa v svojem avtomobilu na neki berlinski ko-

lodvor. Moža sta hitela na vlak in nista nič počala, ko sta zapustila avtomobil. Šofer se je že začel jeziti, ko pa pogleda v avtomobil, najde tam 40.000 rubljev in za 80.000 rubljev dragocenosti. Ker se Rusa dozda nista priglasila je vse to bogastvo last srečnega šoferja.

*** Koncesionirana vedeževalka.** Ogrski notranji minister je dal gospe Josipini Ebergenyi „oblastveno licenco za vedeževanje“. Gospa je to slavnemu občinstvu naznanila v velikem inseratu. Gospa Ebergenyi prorokuje iz kart. — Na Ogrskem je pa res že vse mogoče...

Boječe ženske. Zadnjič je na stopnjah glavne pošte v Budimpešti, in sicer ravno v telefonskem oddelku, omedlel neki delavec in se valil po stopnjah dol. Navzoče telefonistke je vsled tega popadel tak strah, da jih je 25 omedlelo. Zdaj je pa nastala velika zmešnjava, ker pri telefonihih nikogar ni bilo in abonente telefona so mislili, kdo ve kaj se je na pošti zgodilo. Poklicati je bilo treba 10 zdravnikov in 8 postrežnic, ki so bolne telefonistke odpeljali v bolnišnico.

*** Tisoč poljskih molitvenikov** je konfiscirala pruska vlada. Prišlo so iz Krakova v Berlin. Na kolodvoru so jih konfiscirali, ker imajo na platnicah poljski grb in napis: Bože, reši poljsko! Prusom je „poljska nevarnost“ menda res že čisto zmešala možgane!

Dame in podgane. Neko zabavno društvo v Neapolu je razpisalo 400 lir nagrade dami, ki bi usmrtila podgano. „Borba“ bi se imela vršiti v neki javni areni. Ob napovedani uri je bila arena nabito polna, akoravno je bila visoka vstopnina. Dolgo se ni hotela nobena dama oglasiti. Nazadnje se ponudila dve: neka Angležinja in neka Španka. Zdaj se odpro vrata kletke in v areno se pripodi 80 podgan. Obe dami pa sta izgubili vso koražjo in bežali kar se je dalo. Občinstvo pa seveda v smeh! Nazadnje se pa vendarle ojuočila in začeta loviti podgane. Angležinja jih je pobijala s petami svojih čevljev, Španka pa jih je metala v skaf vode. Med tem pa se je občinstvo razšlo, ker ni moglo prenašati pogleda na to morijo podgan.

Otrok za 1000 K. Da bi kdo otroke kupoval, ker jih sam nima, se ne zgodi pogostokrat — zgodi se pa vendar. — Policiji v Pragi je zadnjič nekdo naznanil, da sta zakonska Polanska kupila za 1000 K tujega otroka in ga dala v matriko zapisati kot svojega. Policija je takoj začela preiskovati in je dognala sledeče: V septembru l. 1909 se je Edvard Polansky seznanil z 22letno hčerjo gostilničarja Marijo Kupkovo, ki je imela dobiti v kratkem otroka. Dal ji je domovinski list svoje žene Josipine Polanske, in s tem je šla Kupkova v deželno porodišnico. Tam se je izdajala za Josipino Polansko in je bila kot taka tudi sprejeta. Dne 23. septembra je dobila Kupkova sinčka in ga je oddala Polanskima, ki sta dala zapisati otroka na magistratu kot brez veroizpovedanja na ime Borivoj Polansky. Otroka je bil doslej vzgojevan pri Polanskih, zdaj pa ga je oblast oddala v najdeželnico. Marija Kupkova je dobila od Polanskih za otroka 1000 K. — Zanimivo je, da sta se Polanska z otrokom vred nameravala pravkar izseliti v Ameriko. Polansky je že imel potni list. —

*** Cudak.** V Miškovcu na Ogrskem je umrl pred meseci star čudak Emil Bizony. Zivel je popolnoma zase,

MICHEL ZÉVACO:

Most vzdihljajev.

Roman iz starih Benetek.

I.

Praznik ljubezni.

Roland! ... Leonora! ... Na ta bajni nocojšnji večer dne 5. junija 1509 pozdravljajo Benetke ti dve tolikanj ljubljani imeni.

Kakor v vročnem snu poveljujejo Benetke ti dve imeni, simbola svobode; in ganjene jih blagoslovljajo kakor dvoje talismanov ljubezni.

O Venecija! Kako krasna, kako čista si bila tisti bajni slavnostni večer! Kakor mlada kraljica si ponosno dvigala svoje čelo nad valovi, dočim je na sanjamev nebu jadrala luna, to solnce sladkih tajnosti po neskončnem prostoru!

Fantasto leskečoče se v lučih, omamljeno od zvonkih pesmi, podobno sanjam o daljnem jutrovnem mestu, se je dvigalo mesto beneško tisti večer izmed škrlatnega žarenja in njegovih dvesto stolpov, kupol in zvonikov se je odevalo z odsevi apoteoze, kakor da bi se prikazovalo v čudezni fati morgani.

Narod je praznoval. Tisoči in tisoči gondol so plavali po Velikem Kanalu, ob melodijah, ki so jih prepevali sladki glasovi krasnih žensk, in v bajni, tajinstveno se iskreči razsvetljavi, kakor da so se spustile vse zvezde z neba in obvisle na ponosnih čolnicah.

Na trgu Svetega Marka, med drogovi, na katerih je plapolalo slavno bandero beneške republike, so mrgolela dekleta v blestečih oblekah, čolnarji in mornarji — z eno besedo, ves narod, vse kar utripa, kar trpi in kar ljubi.

In večje uho je slišalo nekaj izzivajočega v tej ogromni radosti, ki je udarjala s svojimi vivati ob vojvodsko palačo, ne meneča se za njeno temno, preteče molčanje...

Tam gori, na nekaki terasi vrhu stare palače se je sklanjalo dvoje senc ter zlo na slavo in dvoje moških je merilo to veselost s strašnim pogledom sovraštva.

Benetke so se opajale z ljubeznijo. Benetke so prepevale,

kakor da bi molile. Benetke so se ogrinjale z gorečim dihanjem objetih dvojc, ki so med navnim blagosloavljanjem in med voščili večne sreče ponavljale imeni Leonore in Rolanda.

Kajti jutri bodo slavili zaroko teh dveh ljubimcev. Jutri si Leonora in Roland v vojvodski palači slovesno prispežeta to, kar si prisegata na tihem že dve leti, ves čas, odkar se ljubita.

Roland! Sin doža Kandiana, up in nada vseh zatiranih! ... Roland! ... tisti, pred katerim, pravijo, da se je že večkrat treslo zborovanje trinogov, strašni Svet Desetorice! ... tisto sodišče, ki mu je Roland izrgal že marsikatero nedolžno žrtev! ...

Leonora! ... Ponos Benetek zaradi svoje lepote — hči sloveče rodbine Dandolov, vsega mogočnega se zdaj, vzlic svojemu propadu... Leonora, ki jo reveži imenujejo Madono vseh madon! Leonora, ki toliko ljubi svojega Rolanda, da je nekoč odgovorila slikarju, ki jo je na kolenih prosil, naj se mu pusti slikati: Samo Roland me bo imel, živo kakor naslikano! ...

In Benetke, strahovane od Sveta Desetorice, Benetke, trepetajoče pod jarmom nebrzdanega trinoštva, so slavile zaroko doževega sina s hčerjo Dandolov kot zarjo svojega osvobođenja. Kajti ta zakon je pomenil združitev dveh rodbin, dovolj mogočnih, da se upreta krutemu nasilstvu Desetorice! Ta zakon je obujal gotovo nado, da Roland, up naroda, in Leonora, Madona siromakov, kmalu zasedeta doževski prestol!

Tuintam pa so se vivat-klici na trgu Svetega Marka vendarle nenadoma prekinjali, in težko molčanje je nastajalo nad množico.

Kajti zdajpazdaj je opazila kakega vohuna, ki se je približal škrinji za ovadbo, postavljeni na trgu, naglo vrigel vanjo list papirja in nato izginil v mraku.

Katero ime je izročil maščevanju Desetorice?

Koga zapro nocojšnjo noč?

Kdo bo moral jutri umreti?

Nato pa je vzplalo klicanje še silneje, še rezkeje proti mračni doževski palači, kjer sta dož Kandiano in dogorasa Silvija trepetala za svojega sina, prestrašena nad to priljubljenost, ki ga je izročala rablju!

— O Gospod! O Gospod! je mrmrala mati, klečeča pred brezčutnim razpelom, reši mojega otroka!

In stari dož, ki mu je blede obraz pod srebrnimi lasmi, je povzegal z vsem žarom svoje verne duše:

— O Gospod! Če je treba pokore za to radost, naj bo nalozena samo meni!

Zunaj pa je krik ljubezenskega slavlja naraščal kakor grmenje upora.

Moža tam gori na terasi sta napeto poslušala.

Eden izmed njiju, velike rasti in z licem polnim divjega ponosa, je iztegnil stisnjeno pest proti množici:

— Le kriči, suženjsko ljudstvo! Jutri boš plakalo krvave solze! Poslušaj, Bembo! Ali jih slišiš? ... Kako pozdravljajo svojega Rolanda! Ah, to prokleto ime! ... Kako mi grize možgane! ... Poslušaj, poslušaj! ...

— Slišim, gospod Altieri, slišim! ... In priznati moram, da sta Roland in Leonora jako čeden parček.

— Molči, molči!

— Ali ni jutri njiju zaroka? ... In poroka čez osem dni!

Krasna ženitev je to, signore ...

— Prokleto! Rajši, kakor da bi doživel dan te poroke, zakoljem obadva z lasno roko!

— Ali Torej zelo sovražite svojega ljubega prijatelja Rolanda?

— Sovražim ga zato, ker njo — ljubim! Oh, ta ljubezen, Bembo, kako me duši! Ali je mogoče, da človek ne pogine od trpljenja, kakršno je moje! O Leonora, Leonora! Zakaj sem te videl! Zakaj sem te vzljubil! Prokleto naj bo telo moje matere, ki je spočelo z mojim življenjem vred tudi moje nesreče!

In ta mož, najmočnejši med beneškimi patriciji, najstrašnejši član Desetorice, ta Altieri, ki je hodil po ozračju tihe groze, kadar je stopal molče in zlovesče po Benetkah — ta mož si je zakril obraz z dlanmi in se razjokal.

Bembrov obraz je prešinil smehljaj preziranj in bojazni, kakor šine bleda kača bliska po moremehendournem nebu. V nesrečonosni zamišljenosti je pogledal tovariša.

— Poslušajte, gospod Altieri! je izpregovoril nenadoma.

Od Velikega Kanala se je dvigala himna ljubezni, sladka pesem ženskih glasov. Neodoljiva poezija je bila v tej vroči, čisti molodiji; in s širokim dihom slasti je odmevalo v njej ime zveste ljubimke!

Altieri je trepetal, ves prepadel, in poslušal.

Naenkrat pa so glasovi umolkili.

(Dalje.)

ločen od vsega sveta. Kakor je bilo čudno njegovo življenje, tako je čudna njegova oporoka. Vse svoje premoženje je zapustil svojim 12 km. Ko bi kateri izmed njih poginil, ima stopiti na njegovo mesto takoj drug. Torej nekak konjska ustanova.

* Pol milijona ukradeni. V Magy-Körösu je dne 11. t. m. ob 4. uri zjutraj vlomil neznan tat v mestno blagajnico in je ukradel pol milijona kron. Po storilcu ni nobenega sledu.

* Zopet velikanski dar češki „Šolski Matici“. V Příbrami je umrla že dni bogata vdova Emilija Kraljeva, ki je zapustila v dobrodelne namene pol milijona kron. Od tega dobi češka „Ustřední Matice Školská“ 300.000 K.

* Samomorilni poskus. Neka igralka na Dunaju se je sprla s svojim ljubimcem. Iz žalosti je pila lizol. Odpeljali so jo v bolnišnico in upajo, da jo rešijo. Po čudnem naključju pa je ta poskus samomora zahteval drugo človeško žrtev. Ko so namreč igralko nesli v rešilni voz, da jo odpeljejo v bolnišnico, pride nasproti neka sosedka, ki se tako prestraši, da jo zadene srčna kap. Nesrečna sosedka je bila takoj mrtva.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Imenovanje grofa Thuna češkim cesarskim namestnikom.

Dunaj, 14. januarja. Jutri prinese dunajska uradna „Wiener Zeitung“ razglas, s katerim je imenovan grof Thun češkim cesarskim namestnikom. Obenem bo objavljeno tudi lastno-ročno cesarjevo pismo, v katerem poverja cesar grofu Thunu kot novooimenovanemu cesarskemu namestniku za prvo in najvažnejšo nalogo rešitev češko nemških spravilnih pogajanj.

Poljski demokrati in nova vlada.

Krakov, 14. januarja. Včeraj zvečer so imeli poljski demokrati veliko skupščino, na kateri je referiral poslanec Sikorski o poljskih vodnih cestah in izjavil, da je rešitev tega vprašanja sedaj v jako neugodnem položaju. Povdarjal je, da je vsled tega dolžnost „Poljskega kluba“, da v tem vprašanju ne spremeni svojega stališča in odločno vstaja na tem, da se izvede zakon o vodnih cestah iz l. 1901, ker je le od vprašanja, kako bo vlada rešila to zadevo, odvisno stališče poljskih demokratov proti njej.

Dulemba-predsednik deželne nad-sodišča za Galicijo in Bukovino.

Dunaj, 14. januarja. Bivši poljski minister kraljan vitez Dulemba je imenovan predsednikom deželne nad-sodišča za Galicijo in Bukovino.

Zasedanje bosenskega sabora.

Dunaj, 14. januarja. Bosenski sa-bor je sklican na dan 23. t. m. Do tega dne se bodo nadaljevala poga-janja med strankami in vlado. A če ne bo prišlo do zaželenih uspehov, bo sabor tekoj razpuščen.

Baron Franz — tajnik avstrijskega poslaništva v Petrogradu.

Petrograd, 14. januarja. V vlad-nih krogih je vzbudilo velikansko iz-nenadenje imenovanje bar. Franza taj-nikom avstr. poslaništva v Petrogradu. Baron Franz je imel namreč istotako svoje prste v znani aferi Vasić in se je njegovo ime večkrat imenovalo.

Stavka železničarjev na Portugal-skem.

Lizbora, 14. januarja. Kakor se poroča, se stavka železničarjev na Por-tugalskem še vedno nadaljuje. Želez-niške družbe so sicer ponudile 10 % zvišanje plač, a stavkajoči železničarji niso s tem zadovoljni. V Španijo do-sedaj ni prišel niti eden vlak. Promet je skoro popolnoma ustavljen.

Kokovec in car.

Petrograd, 14. januarja. Ruski car Nikolaj je v posebnem pismu iz-rznil svoje zadovoljstvo nad ruskimi finančnimi razmerami, kar je najbolj zasluga dosedanjega finančnega mini-stra Kokoveca.

Deputacija dunajskega občinskega sveta v Parizu.

Dunaj, 15. januarja. Danes je od-potovala v Pariz deputacija dunajskega občinskega sveta, da vrne obisk, ka-terega je priredil septembra meseca pariški občinski svet na Dunaj. Depu-tacijo vodi župan dr. Neumayer. Gostje ostanejo v Parizu do četrta.

Volitev predsedstva nemškega dr-žavnega zbora.

Berlin, 14. januarja. Danes bi se morala vršiti volitev predsedstva nem-škega državnega zbora. Pri tej priliki je neki socialist protestiral proti te-mu, da bi se vršilo glasovanje per acclamationem in zahteval poimensko glasovanje, kjer se je pa izkazalo, da zbornica ni niti sklepčna. Zato se je morala volitev predsednika odložiti.

Odmevi Nathanovega govora.

Rim, 14. januarja. Danes je pri-spel semkaj album s podpisi nemških in avstrijskih katolikov, ki protestirajo proti Nathanovemu govoru. Podpisov je baje nad 2 milijona. Album so iz-ročili papežu.

Vandalizem.

Berlin, 14. januarja. V tukajšnjem državnem muzeju je danes neki pri-prost človek dolgo časa opazoval sli-ko „Nočna straža“, delo slavnega sli-kaerja Rembrandta. Naenkrat pa potegne iz žepa nož in jo razreže. S tem se je hotel maščevati nad državo, ker je zgubil državno službo.

Ljubavna tragedija.

Benetke, 14. januarja. Igralka Pav-lina Giorgi, ki je bila znana po vsej Severni Italiji je umrla danes jako tra-gične smrti. Imela je namreč na be-neškem Lidu ljubavni sestanek z dija-kom Ferminom, ki jo je z neznanega vzroka ustrelil in nato še sebi pognal kroglo v glavo. Oba sta bila na mestu mrtva.

Lastnik, glavni in odgovorni urednik: Milan Plut.

Tiska „Učiteljska tiskarna“, Ljubljana.

†

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom in znancem, da je naš preljubljeni oče, oziir soprog, gospod

Jakob Podvornik

po kratki mučni bolezni v 40 letu svoje starosti v petek ob polu 5. uri zjutraj preminul.

Pogreb predraga rajnega bo danes ob pol 4. uri iz deželne bolnice k sv. Križu.

Blagega pokojnika priporočamo v blag spomin in molitev.

Marija Podvornik, soproga.
Zlaka, Frle, Vilko, Miel, Rosl in Felka, otroci.

Mali oglasi.

Dva dijaka ali dve dijakinji se sprejme v bližini II. drž. gimnazije na hrano in stano-vanje z uporabo klavirja. Naslov pove inse-ratni oddelek „Jutra“.

Dva gospoda se sprejme na hrano in stano-vanje. Gradisce št. 13.

Bel otroški voziček za ležati, se kupi Ponudbe sprejema inšertni oddelek „Jutra“.

Nova hiša z velikim vrtom se prodaja v Novem Vodmatu št. 148 pri Ljubljani za 7400 K. Potrebni kapital 3000 K. Poizve se istotam. 32

Kotarski pomočnik, dobro izvežban, išče službe. Ponudbe je poslati na naslov A. Blažič, Orhek, Prestranek. 30

Mesečna soba, lepo meblirana, z razgle-dom na ulico in s posebnim vhomom se odda na Resljevi cesti št. 24. 27/3—1

Jako dober planino se ceno prodaja na vogalu Sv. Petra ceste, vhod Radeckega c. 2, I.

Dobro ludo gostilna v Ljubljani se pod ugodnimi pogoji prodaja. Kje, pove inšertni oddelek „Jutra“.

Krompir najboljšega okusa prodaja v po-ljubni množini oskrbnik Turn pri Ljubljani.

Stroj za platenje nogavic, v dobrem stanju, se za polovično ceno prodaja. Pojasnila daje Makso Japel, Logatec. 20/3—1

Pet lepš sanj se prodaja v Slomškovi ulici št. 6. 21/3—1

KORESPONDENCA.

Lep, mlad gospod v državni službi išče znanja z lepo premožno gospico. — Nasloviti „Rusjan“, Kaufanar, poštno ležeče. 28

Sprejme se takoj dober

ključavničarski pomočnik za trajno delo pri

Antonu Prebilu na Glincah.

Trgovski pomočnik

v Ljubljani z večletno prakso modne, kakor tudi manufakturne stroke želi svojo dosedanje službo bremeniti s prvim februarjem. — Ponudbe sprejema inšertni oddelek „Jutra“.

Izdelovanje igrač
Ernest Hoffarth jun., Dunaj VIII.,
Pfeilgasse 34.

Vojaške oprave za otroke:

Infanterijska garnitura	K 4.—
Huzarska	„ 5.—
Planin. lovcev	„ 5.—
Dragonska	„ 5.—
Ulanska	„ 5.—
Telesne straže	„ 6.—
Prekupovalci specijalni cenik.	

obstoječa iz čake, prsnega oklepa, sablje, patronske taške, puške v najfinjši izdelavi

Razpošiljatev po povzetju.

V. emisija delnic Jadranske banke v Trstu.

VABILO NA SUBSKRIBICIJO.

V preteklem letu je izvršil upravni svet Jadranske banke v Trstu le deloma sklep obnove zboru z dne 14. marca 1909 s tem, da je izdal 2500 delnic à K 400.— t. j. K 1.000.000 — nom. in povišal na ta način delniško glavnico našega zavoda na K 4.000.000.— Tozadevna subskripcija je imela tak uspeh, da ni bilo niti mogoče zadovoljiti vseh subskribentov. Razvoj poslov Jadranske banke v preteklem letu je napotil upravni svet, da je sklenil v seji dne 28. decembra 1910, povišati v smislu pooblaščenja navedenega obnove zboru delniško glavnico za nadaljna dva milijona kron in izdati v to svrhu

5000 delnic à K 400.— t. j. K 2.000.000.— nom.

po nižje navedenih pogojih.

Z izvršitvijo tega sklepa se bo povišala delniška glavnica našega zavoda na K 6.000.000.—, tako, da bo postala Jadranska banka največji avstrijski jugoslovanski bančni zavod. Bilančni vspeh preteklega leta odgovarja percentualno vspehom prejšnjih let, vključno temu, da je bil četrti milijon šele od 1. junija 1910 zavodu na razpolago. Zato namerava upravni svet predlagati obnovo zboru izplačanje zopet iste, t. j. 6%-ne dividende za preteklo leto in dotirati z večjim zneskom rezervne fondne, kateri bi se na ta način, vpoštevaje ažno nove emisije kmalu povišali. Tudi ni izključeno, da bo občni zbor z ozirom na bilančni rezultat, zahteval povišanje dividende. V zadnji seji upravnega sveta se je sklenilo tudi, zahtevati od vlade dovoljenje za nadaljno povišanje delniške glavnice do zneska K 12.000.000.— in spremiti v tem smislu pravila Jadranske banke.

Za V. emisijo Jadranske banke v Trstu veljajo sledeči pogoji:

a) Imetelji delnic prejšnjih emisij imajo pravico prvenstva (opcije) in sicer so upravičeni, zahtevati na podlagi vsakih 2 delnic 1 delnico nove emisije po kurzu K 425 — za delnico; b) delnice katere eventualno vsled neizvršitve opcijske pravice preostanejo, so na razpolago novim subskribentom tudi imeteljem starih delnic, v kolikor bi podpisali večje število delnic, nego jim na podlagi opcije pripada, po kurzu 445 — za delnico.

Prijave za nove delnice se sprejemajo do 15. februarja 1911 in je treba vplačati za vsako podpisano delnico takoj pri subskripciji K 200.— kot prvi obrok in ob enem kavejlo, ostanek pa — vpoštevaje svojočasno položeno kavejlo — po repartitiji delnic, katere izid se vsakemu subskribentu naznani najpozneje do 15. marca 1911.

Nove delnice participirajo že na dobilku za leto 1911. in zato morajo se vplačati 5%-ne obresti od nom. zneska od 1. januarja t. l. do dneva izplačila. Od vplačanega prvega obroka, oziroma kavejle odobri banka subskribentom tudi 5%-ne obresti. Subskribentom je dovoljeno vplačati takoj pri subskripciji celi znesek podpisanih delnic.

Kurzni dobiček (ažijo) pripade kakor že zgoraj omenjeno, po odbitku stroškov in pristojbin nove emisije, rezovnemu zakladu banke.

Upravni svet je določil za V. emisijo delnic skoraj isti kurz, kakor je veljal za IV. emisijo z namenom, da bi omogočil subskribentom, na katerih prijave se svojočasno ni mogel ozi-rati, nabavo delnic pod ugodnimi pogoji in bi pridobil Jadranski banki s določenjem nizkega kurza nadaljne interese.

Prijave na nove delnice se sprejemajo:

V TRSTU: pri blagajni banke.

V OPATIJI: pri blagajni banke.

V DUBROVNIKU: pri Hrvatski vjersinski banki in njenih podružnicah v Šibeniku, Zadru in Splitu in pri Dubrovaški trgovački banki.

NA DUNAJU: pri Živnostni banki pro Čechy a Moravu, pri Osrednji banki čeških hranilnic in Češki industrialni banki.

V LJUBLJANI: pri Ljubljanski kreditni banki in njenih podružnicah v Celovcu, Splitu, Sarajevu in Gorici in pri Trgovsko-obrtni banki.

V PRAGI: pri Živnostni banki pro Čechy a Moravu, pri Osrednji banki čeških hranilnic in Češki industrialni banki.

V SPLJETU: pri Prvi pučki dalmatinski banki.

V SUSAKU: pri Banki i štedionici za Primorje in njenih podružnicah na Reki in v Bakru.

V ZAGREBU: pri Prvi hrvatski štedionici in njenih podružnicah v Varazdinu, Osijeku, Val. Gorici, Sisku, Virovitici, Cirkvenici, Reki, Zemunu, Belovaru, Delnicah in Kraljevcu.

Pri navedenih subskripcijskih mestih morajo se tudi deponirati stare delnice v svrhu izvršitve opcijske pravice.

Za slučaj, da javna subskripcija prekorači znesek nove emisije, pridruže si upravni svet pravico repartitije delnic med subskribente.

Upravni svet Jadranske banke v Trstu.

OPOMBA: Jadranska banka pošlje vsakemu zainteresentu na zahtevo posozične avstrijske ali ogrske poštne hranilnice, tako, da more slediti pošiljatev denarja brez vseh stroškov za subskri-benta. V svrhu izvršitve opcijske pravice zadostuje predložiti samo plašče delnic (delnice brez kuponstih pol).

1860 Ustanovljeno 1860

M. DRENİK

Ljubljana, Kongresni trg 7.
Predtiskarija, Risarski atelije.
Plisiranje. Kufiranje. Montiranje.
Tamburiranje in vezenje na roko.

Največja zaloga ženskih ročnih del
in vsakovrstnega materiala.

Stampilje vseh vrst.
S. MONDSCHNEIN
Dunaj I., Laurenzerberg št. 3.
Stempel za datum 10 let 2 K. Žepni stempel od 1 K višje.
Tipna tiskarna „FAMOS“, 414 črk K 2-80, če se denar pošlje naprej. Društva 10% popusta.
Zaloga najnovejših
Nuneratorne des Bates Machin Company, New York.
Iščejo se agentje! Ceniki zastoj.

Število naročnikov za
Planinšekovo praženo kavo
narašča od dne do dne.
Nad tisoče gospodinj jo kupuje.
Velecenjena gospa!
Ne opustite je tudi Vi v Vašem gospodinjstvu vpeljati!
Planinšekova pražena kava ne potrebuje nikakih priporočil, kdor je kupi enkrat, jo zahteva vedno! — Dobi se le v pražarni: vogal Dunajske ceste in Sodniške ulice in v špecerijski trgovini: **Dunajska c. 6.**

Telefon interurban šte. 129.

Valjšni mlin v Domžalah
I. BONČAR, LJUBLJANA
Centralna pisarna in skladišče: Vegova ulica št. 6.
Priporoča pšenično moko izvrstne kakovosti kakor tudi otrobe in druge mlevske izdelke.
Zastopstvo in zaloga v Gorici:
Gruden & Co., Stolni trg šte. 9.

Vinc. Richterja
pomada za lase

je izdelek, prirejen izključno na temelju znanstvenih in zdravstvenih predpisov. Imenitne posledice se prikažejo takoj po uporabi te pomade: rasti pričnejo lasje in brada. Zabranjeno izpadanje las in povzroča rast las tudi tam, kjer jih prej ni bilo. Cena lončku z navodilom 3 K.
„Schampus“, prašek za umivanje glave.
Najboljše učinkujoči pripomoček za snaženje glave. Cena zavojčka 50 vln.
Vinc. Richter, specializist za gojenje las
Zaloga ima A. MOLL, lekarnar, Dunaj I., Tuchlauben 9

Zboljšana Kneipova metoda in ventilirane spalne čepice
so kot najbolj preizkušeno sredstvo proti nervoznemu glavobolu vseh vrst, proti potenju, vroči glavi in posledicam, izpadanju in osivelosti las. Čepica pomiri živce in prozori dobro spanje in spočito glavo.
1 čepica z dvojno ventilacijo K 6.—
1 „ „ trojno „ „ 8.—
Balzam pospešujoči rast las in brade z uporabnim navodilom
1 stekleničica K 2.—
1 „ „ „ 4.—
1 „ „ „ 6.—
Naročila iz provinc po pošti le proti povzetju.
Zavoj in spremnica 30 vln. Pri naročilu čepice naj se navede obseg glave.
P. Frötscher, Dunaj III.,
Barichgasse 17.

Stampilje
vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj kavču-kovih štampilj.
Ljubljana, Sv. Petra c.
Ceniki franko.

Najboljša ura
sedanjosti:
zlata, srebrna, tula,
nikelnasta in jeklena se dobi samo pri
H. SUTTNER
Ljubljana, Mestni trg.
!! Lastna tovarna ur v Sviči !!
Tovarniška varstvena znamka:
IKO

Naročajte in kupujte „JUTRO“!

Zaradi inventure
izredno znižane cene.

Raglan	za dame preje K 40.—	sedaj K 12.—
Gledališka mantila	„ „ „ 40.—	„ „ 12.—
Paletot	„ „ „ 60.—	„ „ 16.—
Pelerina	„ „ „ 15.—	„ „ 8.—
Kratki kožuhi	„ „ „ 60.—	„ „ 30.—
Zimska ali sportna suknja „ „ „	40.—	18.—
Obleka	„ „ „ 40.—	16.—

Otročje obleke pod vsako ceno!
Angleško skladišče oblek O. Bernatovič.
Ljubljana, Mestni trg 5.

Kmetska posojilnica
ljublanske okolice
registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v lastnem združnem domu v LJUBLJANI Dunajska cesta šte. 18

obrestuje hranilne vloge po čistih
4 1/2 %
brez odbitka rentnega davka.
Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.
Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % brez amortizacije ali na amortizacijo po dogovoru.

Telefon šte. 185 interurban.

Eskomptuje
trgovske menice.

Ustanovljena
leta 1882.

Denarni promet
v letu 1910
K 100,000.000.—

Eskomptuje
trgovske menice.

Ustanovljena
leta 1882.

Upravno premoženje
v letu 1910
K 20,500.000.—

Račun:
pri avst. pošt. hran. šte. 828.406,
pri ogr. pošt. hran. šte. 19.864.

MAKSIMILIJAN SARTORY
: Ljubljana, Rožna ulica št. 15. :
Specijalist za inštalacijo hišnih telegrafov, telefonov, strelododov in napeljave električne luč, zdravniških aparatov in dentistiških motorjev za zobozdravnike.

Kranjska betonska tvornica Tribuč & Komp.
v Ljubljani.
Stopnice, balkoni, spomeniki, stavbeni okrasui i. t. d.
Cementne cevi v vseh dimenzijah, barvaste plošče i. t. d.

ALOJZIJU VODNIKU = Ljubljana = Kolodvorska ulica =
Kamnoseški izdelki iz marmorja za cerkvene in pohištvene oprave spominki iz marmorja, granita ali ali sijenita, apno živo in ugašeno se dobi pri
kamenarskem mojstru

Glavna zaloga rudninskih voda.
Vsak dan sveže žgana kava.
A. Šarabon, Ljubljana.
:: Velepražarna kave z električnim obratom. ::
Špecerijska trgovina
na drobno in debelo.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.
Del. glavica: K 5,000.000. Stritarjeva ulica šte. 2. Rez. fond K 450.000.
Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.
Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih **4 1/2 %**